

УКРАЇНА І КОНФЕРЕНЦІЯ В ГЕНУЇ.

ПРОМЕМОРІЯ
СЕМЕНА ВІТИКА
ВІД ПРЕЗИДІЇ ТРУДОВОГО КОНГРЕСУ.

ВІДЕНЬ. — 1922.

УКРАЇНА І КОНФЕРЕНЦІЯ В ГЕНУЇ.

ПРОМЕМОРІЯ
СЕМЕНА ВІТИКА
ВІД ПРЕЗИДІЇ ТРУДОВОГО КОНГРЕСУ.

ВІДЕНЬ. — 1922.

Провід до сего меморіалу, врученого відповідним чинникам світової політики, а з окрема членам Найвищої Ради і всім Робітничим Інтернаціоналам, дало скликання господарської конференції в Генуї. Сей меморіал в, по своїй тенденції пригадкою в сторону всіх чинників, заінтересованих в розвязці смідно-европейської проблеми — а тими чинниками є всі європейські держави, всі європейські а й поза європейські нації, а з окрема й весь пролетаріят світа — що до того, що уявляє з себе українська нація, як національно-політична індівідуальність, і які її змагання, яких задоволення є неминучою передумовою розвязки сеї проблеми. — Не дається заперечити, що ясний образ виявленої волі українського народа, удокументований одним з найвисших актів української історії, що була ним свободна злука всіх українських земель в один державний організм, притемнів в розгарі подій останніх літ, а ся повінь молебних нот, якими всякі українські партизантські групи й комітети, іменуючи себе зчаста й урядами, засипали Найвищу Раду, приносячи саму божкови до стіп жертви з богацтв України а го й в чести українського імені, є тільки жалісним свідоцтвом того, до чого довело політиканство груп і одиниць, ділаючих поза межами одвічальності перед народом. І чи не найбільше проречистим зравком того перехідання поєнья дотично суті української справи, яке, на жаль, уділилося у великий мірі й самому українському суспільству, є си

обставниа, що зроджена з гігантичного революційного взриву українського народа та першим легальним всеукраїнським парляментом трудових мас, Трудовим Конгресом, створена Українська Народня Республіка стала, по трагічному непорозумінню, синонімом соціальної контрреволюції і політичного сервлізму. Свідома своєї одвічальности перед народом українська політика не сміє зреクトися сего найбільшого здобутку української історії і революції, яким є соціальне визволення робітничих і селянських мас і національне обєднання України.

Відень, дия 25. марта 1922.

СЕМЕН ВІТИК.

ПРОМЕМОРІА.

Рішенням Найвищої Ради скликано на день 10. квітня с. р. до Генуї конференцію в цілі управильнення світового господарства. По принятим постановам мають бути на єю конференцію запрошені представники всіх урядів і націй.

З того можна вносити, що Найвища Рада руководилася при своєму рішенню поглядом, що без участі націй не можна рішати про їх судьбу, та що тільки на основі взаємного порозуміння можуть бути створені підвалини трівкого мира і співжиття всіх націй.

В ряді важких справ, над якими має конференція застосовлятися, не зможе вона поминути його питання, яке становище як чинниками світового господарства визначити Україні, сьому по величині і по числу населення другому з ряду краєви Східної Європи.

Прінціп, усталений для скликання конференції, велить заключати, що Найвища Рада вжие заходів, щоби в конференції взяло участь також представництво української нації.

Річ ясна, що коли вислід конференції має відповісти своїй меті і коли рішення конференції мають мати для української нації зобовязуюче значіння, --- таке представництво не може бути ані випадковим, ані підібраним самовільно, а тільки мусить являтися вислідом свободної волі нації.

Українська нація творить етнічну цілість, яка після визволення з під російського і австро-угорського панування обєдналася по свободному рішенню і по своїй добрій волі в одну політичну цілість.

Сей процес А) політичного освобождення всіх українських земель і Б) створення самостійної української державної спільноти, обіймаючої цілу совокупну українську територію, спирається на отсі правні основи:

А:

1. Проголошення першим українським революційним парляментом, Центральною Радою в Київі, політичної незалежності українських земель приналежних до того часу до Росії, як: Українська Народня Республіка (дня 20. січня 1918 р.)

2. Проголошення політичної незалежності українських земель Східної Галичини й Буковини Українською Національною Радою у Львові, покликаною до життя в наслідок розпаду Австрії на

національні складники, як: Західно-Українська Народня Республіка (дня 18. жовтня 1918).

3. Проголошення політичної незалежності українських земель, принадливих до того часу до Угорщини Українською Національною Радою в Густі, вибраною на основі загального, рівного, безпосереднього, тайного права голосування (дня 22. січня 1919).

Б:

1. Заява Української Національної Ради в Станиславові з дня 3. січня 1919, якою проголошено на вічні часи злуку українських земель, принадливих колись до Австрії, з Українською Народною Республікою.

2. Заява Української Національної Ради в Густі з дня 22. січня 1919, якою проголошено на вічні часи злуку українських земель, принадливих колись до угорського королівства, з Українською Народною Республікою.

3. Завершеннем будови одноцілої державної спільноти, обіймаючої всі українські землі, були всеукраїнські установчі збори, „Трудовий Конгрес“ який зібрався в Київі дня 23. січня 1919, в складі : а) представників українських земель, принадливих колись до Росії, вибраних на основі загального,

рівного, тайного й безпосереднього виборчого права, призnanого всім трудовим одиницям духової і фізичної праці із скінченним 18. роком життя; б) делегатів галицько-буковинської Української Національної Ради; в) делегатів Національної Ради, конституованої на українській землі давної Угорщини — причім скількість відпоручників згаданих під б) і в) була встановлена по ключу числа населення.

Сі всеукраїнські установчі збори є тою уставовою, що олицетворює собою суверенну волю всеї української нації, яка прийняла до відома злуку всіх українських земель в один, одноцілій державний організм, Українську Народну Республику (в якої межах признано Західно-Українській Нар. Республіці, переіменованій тоді-ж в Західну Область Української Народної Республіки, автономний уряд) і веліла втягнути сей акт злуки в збір законів створеної тим актом Української Народної Республіки, як перший закон. — Трудовий Конгрес оставил від того часу одиноким, найвищим органом волі цілої української нації.

Сего фундаментального акту створення одноцілої Української Народної Республіки, якої суверенітет представляє собою Трудовий Конгрес, не зміняє ся обставина, що сусідні держави, наступаючи з кількох сторін на Україну, позбавили її переходово політичної незалежності, а Трудовий

Конгрес мусів перервати свої наради та досі не міг ще зібратись наново.

Державна будова України впала жертвою фальшивих претенсій ворожих сусідів, та про те досі ані не позбавлено Трудового Конгресу його характеру суверенности через уможливлення виявлення свободної волі української нації чи то на цілім просторі українських земель чи хочби на їх частині, ані не захищано рішення цілої української нації бути обєднаною в одноцілій, незалежній українській державі.

Так передовсім Польща пішла війною на колишню Галичину, яка творить головну частину Західної Области Української Народної Республики, зайняла її при помочі оружної сили, скріпленої помічю побідних держав, зловжитою на зломаннє героїчної боротьби українського народу Галичини, і зрівняла її до становища польської провінції, уживаючи для осягнення своєї мети всіх засобів заглади і насильства. — Дальшу частину Західної Области Української Народної Республики, а саме українську частину Буковини, загарбала Румунія, яка поводиться з нею в такий же насильний спосіб.

Наколи далі, з поміж приналежних колись до Росії українських земель одну їх частину, а власне українську частину Бесарабії, зайняла в першу чергу Румунія, загарбовув Польща свою чвертю дальші частини Української Народної Республики, а саме приналежні колись до Росії Холмщину, Підляші, Волинь і частину Поділля, — коли

тимчасом головну частину земель Української Народної Республіки, приналежних колись до Росії, зайняла російська совітська республіка.

Частину земель, приналежних колись до Угорщини, прилучено на основі постанов Сан-Жерменського миру до Чехословацької Республіки. — Знаменним для понимання права на самовизначення нації є те, що сей, прилучений до Чехословаччини український край і досі не одержав автономії, признатої йому Сан-Жерменським миром, та що так президент Чехословацької Республіки, п. Масарик, як і голова чехословацького уряду, п. Тузар, в офіційльних заявах ствердили, що Чехословаччина задіржує сей край тільки як депозит, який готова віддати його матірному краєві.

Становища безправности, в якім находяться тепер українські землі, не зміняє ся обставина, що російська совітська республіка, яка зайняла головну частину Української Народної Республіки, рішилася, поступаючись перед непереможною волею українського народу, змагаючого до політичної незалежності, на те, щоби приділити її в рамках спільноти Російської Соціалістичної Федеративної Совітської Республіки (котра то назва служить однаково на означення цілості всіх сфедерованих радянських республік, як і в — гнучкім орудуванню *parte pro toto* — на означення національно російської совітської республіки), на взорець власного державного устрою, щось в роді політичної самостійності, якої значіння зрештою нівелюється за-

держанням сильних установ, дотикаючих найважніших функцій державного життя. -- Виявлення свободної волі українського народу в радянській Україні унеможливлюється надто через виборчу систему до Зізду Радянських Делегатів, на якої основі кожда тисячка совітської армії, зложеній головно з неукраїнських елементів, вибирає одного делегата, кождих десять тисяч міських робітників також одного делегата, а кождих сто тисяч селян також тільки одного делегата, так, що З'їзд складається переважно з неукраїнських елементів і в тільки підкладним виразником волі української нації.

Та не вдовляючись тим нехтованням свободного виявлення волі українського народу, присвоїли собі сі держави, які опановують ріжні частини українських земель, ще й право розпоряджатися зайнятими українськими територіями як замінними і закладними предметами своїх договорів.

Так заключила Польща з Румунією гарантійний договір, яким обі сторони запоручують собі взаємно посідання українських земель, загарбаніх ними проти волі населення. Таким-же актом насильства над свободним правом самовизначення української нації являється умова, заключена між Польщею і совітським урядом в Ризі в жовтню 1920 року, якою совітський уряд відступає Польщі значні частини Української Народної Республіки.

В наслідку того розграблення українських земель перестав функціонувати державний апарат

Української Народної Республіки, а витворена тим конечність оборони ріжних частин української землі перед ріжними ворогами була причиною, що створена Трудовим Конгресом тимчасова верхова влада Української Народної Республіки, Директорія, в осоbah своїх представників пішла в розріз з диктатом всенародної волі бути виконавцями тої волі і представниками одноцілої української республіки, даючи не лише в своїм нутрі місце ріжному пониманню вложених на неї завдань, але й фактичному розеднанню і окремій, противорічній собі і себе взаємно виключаючій політиці окремих її членів, а врешті й такому яскравому нарушенню основних законів Української Народної Республіки, яким являється індівідуальний вчинок бувшого голови Директорії, С. Петлюри, який самовільно зрікся великої частини українських земель в користь Польщі.

Понад сю вівісекцію, доконану на українськім державнім організмі, здвигается незломна воля цілої української нації, остати обєднаною в однім спільнім, незалежнім державнім тілі. Таке державне українське тіло будо покликане до життя як вислід надзвичайних, жертвою крові міліонів освячених зусиль цілої української нації. Та хоч фактично зруйноване на час жадобними сусідами, продовжує воно своє правне істнування, як олицетворення і вислід змагань спільної волі української нації.

Колиж Найвища Рада, яка взяла в свої руки ініціативу до управильнення світового господарства

на світовій господарській конференції, намагається прорівняти шляхи досягнення витичених цілей, то вона очевидно буде старатися приєднати до участі в конференції тільки такі представництва націй, які є управнені забирати голос в імені своїх націй — оскільки заходи, вжиті досягнення тих цілей не мають бути наперед засуджені на неуспіх.

Управильнення світового господарства не може наступити без управильнення відносин у східній Європі, де справа України, сего важного політичного і господарського чинника, який самовизначив себе в напрямі самостійного політичного існування, все ще остась отвертою з вини ворожих сусідів.

Першою передумовою управильнення тих відносин є, аби обдарована природними богацтвами Україна перестала бути цілю посягань ласих сусідів і огнищем вічних конфліктів; щоби українська нація, увільнена від змори мілітарної окупації, змогла успішно співпрацювати як рівнорядне звено у політичній і господарській системі надздоровленням світового господарства.

Іншої розвязки українського питання бути не може, як привернення політичної незалежності України. Українська нація зуміє обернути в нівець кожду постанову про її судьбу, яку винесено проти її незломної волі, оставати обєднаною у вільній, незалежній Україні.

Як президент Трудового Конгресу, на якім тяжить обовязок стояти на сторожі постанов сего виразника суверенітету української нації, почиваю себе зобовязаним в заступстві Президії Трудового Конгресу, піднести сей голос остероги в інтересі української нації, як також в інтересі мирного співжиття всіх націй, та виявити застереження проти всяких рішень, які пішлиби в розріз з виявленою волею цілої української нації, жити своїм незалежним політичним життям.

Відень, в лютому 1922 року.

ДРУКАРНЯ „АДРІЯ“, ВІДЕНЬ II.
